

A tanárképző 120. tanéve

1872-ben, százhusz eszten-dővel ezelőtt kezdődött a mai Juhász Gyula Tanárképző Főiskolán a pedagógus-képzés.

Az idei, jubileumi tan-évnnyitó is ennek jegyében zajlott, hiszen a főiskola ma már a régió legjelentősebb tanárképző intézménye. A 120. tanévnyitóján dr. Szalay István főigazgató köszöntötte az oktatókat és a hallgatókat, majd sor került az elsőéves hallgatók fogadalomtételére is, akik így főiskolai polgárok lettek.

Az ünnepségen átadták a JGYTF oktatóinak a hagyományos arany illetve gyémánt okleveleket is. (A kitüntetettek névsorát hol-napi lapszámunkban kö-zöljük).

FOTÓ: SCHMIDT ANDREA

Egy iskola újraindulására

Ugyanis az volt a szokás falun, hogy az iparos, illetve jobb módú családok oda írták gyermekeiket, hogy onnan majd tovább haladjanak pol-gáriba, szakmunkástanodába, a piaristákhoz, vagy az egye-temre. Az elemi az első négy évig fiúk is elvégezheték ott, s onnan mehettek tovább más iskolákba attól függően, mi-lyen pályát választottak. Az emeleten voltak a keres-keelmi, illetve a tanítóképző osztályok, mi elemisták pedig a magasföldszinti tantermek-ben ismerkedtünk a betűvetés és a számolás, az olvasás gyönyörű tudományával. Az egész épületben apácák taní-tottak. A folyosón, ha két diák összetalálkozott, csak egymá-sra mosolygott, és egy kicsit megbiccentettük fejünket. Ha viszont a képzősökkel vagy az apáccal találkoztunk, meg-álltunk és úgy köszöntöttük „Dicsértessék a Jézus Krisz-tus”-sal. S ők mosolyogva elfogadták. Akkor is, ha nap-jában ugyanaz a diák már negyedszer köszönt nekik.

Szeged legrégebbi utcája a Szentháromság utca, nemrég kapta vissza nevét. Ott áll a maga méltóságával a Miaszonyunkról elnevezett iskolanővérek zárdája. 1927-től egyházi elemi- és középiskola működött benne, elemi éveimben magam is oda jártam.

A kis kápolnában minden reggel volt mise, bizonyos napokon szentségimádások, litániák, a nővérek számára pedig lelkigyakorlatok. A diákság bármikor betérhetett egy-egy rövid imára, elmél-kedésre. Hittanóráinkon bib-liát, katekizmus és imákat tanultunk, így szép sorban képileg is megismerhettük a bibliai alakokat és a szenteket, sőt némelyik népszerű szent-nek az élettörténetéből is ol-vastak föl számunkra a nő-vérek. A napi tanórák végén éppúgy imádkoztunk, mint a

reggeli első órák előtt. Óra alatt minden szóra, mozdulatra nagyon figyeltünk, hogy a következő órán ne érjen vá-ratlanul bennünket a vissza-kérdés, a felelés. Tanítás végén az osztályban elköszön-tünk a tanító nénitől, majd szép csöndesen kihaladtunk az utcára, s mentünk hazafelé. Az utcán minden ismerősek köszöntünk. Erre neveltek bennünket otthon, és az iskolában is.

1948-ban megtiltották az apácáknak, hogy ott tanítsanak. Két esztendőn át a padlás-szobáikban éltek: varrogattak, hímezték és más hasznos dolgokat műveltek, legtöbbjük a különböző templomok szá-mára. Szinte éhnyálon éltek, teljes létbizonytalanságban. 1950-ben egy hajnalban teherautókra pakolták őket, és elhagyták a várost...

Azóta negyvennégy eszten-dő telt el, s most, ez idén újra indulhat a szegedi zárdá.

IFI. LELE JÓZSEF

Kiállítás és költői est

A Szegedi Szabadelvű Műhely szervezésében szept-ember 8-án Nagy Bálint építésznek nyílik kiállítása az Országos Műemléki Felügye-lőség kiállítótermében (Orosz-lán utca 6.). A kiállítást, mely szeptember 13-ig látható, Petry György költő nyitja meg délután 5 órakor.

Ugyancsak szeptember 8-án, este 7-kor a Virág cúkrásza Zöld szalonjában Petry György estje kezdődik. A költővel Nagy Bálint beszélget.

Gálanyitó a színházban

Ábécé a nyelvről és lélekről

„Az a tény, hogy anyanyelvem magyar, és magyarul beszélek, gondolkozom, írok, életem legnagyobb eseménye, melyhez nincs fogható.” – Ezt a gondolatot, e lélekkel teli szép megnyilatkozást 1927-ben Kosztolányi Dezső fogalmazta meg, egyetlen nézőpontból a nyelv mint anyanyelv vonatkozásában. Ez fontos, mert írhatta volna ezt a vallomást Kosztolányi a magyar nyelvről úgy is, mint örömteli elismerést költészetének anyagáról, eszközéről, hiszen a magyar költemény aligha volna oly tömör s mégis hajlékony, ha ezt maga a magyar nyelv nem tenné lehetővé. De írhatta volna vallomását Kosztolányi történeti büszkeségből is, hiszen a mintegy 800 éves Ómagyar Mária-síralom már költői remek, olyan, amelyre sok más nép és nyelv – ha volna neki – szívesen lenne büszke.

Lélekemelően szép gondolatára azonban nem történelmi büszkeség s nem a magyar nyelv tömörsége, hajlékonysága, kifejező ereje indította a költőt. Kosztolányiból e költői erejű megnyilvánulást a magyar nyelv mint anyanyelv váltotta ki. Az anyanyelv „nem külsőséges valami, mint a kabátom, még olyan sem, mint a testem” – fűzte hozzá szabatos magyarázatul a közömbös fülekben talán patetikusan hangzó kijelentéséhez. Az anyanyelv „mélyen bennem van, a vérem csöppjeiben, idegeim dúcában, metafizikai rejtélyként”.

És csak bennünk, magyarokban él ilyen mélyen az anyanyelv „metafizikai rejtélyként” – tehetné fel a kérdést egy egyáltalán nem közömbös, hanem érdeklődő, de tárgyilagos hang.

Természetesen nem csupán a magyarokban. Az anyanyelv „vére csöppjeiben él” a szlováknak, a szerbnek, a ruténnek, a románnak is – mindeniben tehát, akitől természeti, társadalmi katasztrófa el nem vette; más nemzet kapzsisága, politikai vaksága el nem rabolta, vagy aki – kényszerű vagy önkéntes földönfutóként – önmaga akaratlanul is el nem vesztette.

A Juhász Gyula Alapítványt 1990 tavaszán ezért a nyilvánvaló értékért, a határainkon túl élő magyar gyermekek anyanyelvhez való jogának valószínűsítéséért hívtuk életre komolyan és reménykedve. Azóta több mint két év munkája van hátunk mögött, tanfolyamok, tanítási órák és vizsgák; utazások és levelek –

Zöld hattyúk A halk magyarok

Zöld hattyúk ugyebár nincsenek.

De bizony mégis voltak, mégpedig nem máshol, mint itt Szegeden, és éppen százaz esztendeje úszkáltak a korszályozó tó szintűgy mérges zöld tükrén. Én ezt Mórától tudom, aki pedig egy Don Vigole nevű riportertől tudja, s ő ráadásul azt is kikutatta, mert utána nézett, hogy ez Don Vigole nem más, mint a fiatal Gárdonyi Géza. Egyszóval ő írta meg a szegedi hét zöld hattyúkat, mely madarakat költségvetésileg támogatta a nagytiszteletű városháza, amely madarak azonban, úgy lehet, mégiscsak egyszerű géme-k voltak, vagy talán libák, egy azonban bizonyos: sűrű békalencse festette be őket, a vidéki archék egyik legfontosabbkika, mert arché ez is, hiszen ha mezíten talp-nak, tükrös csizmának, félcipőnek, varrott papucs-nak teszem azt ott a szegedi POR, amit meg is írtak kettő plussz egy anekdótázó szótár regényben, no hát akkor a vízzel is békült szárnyasnak meg amott a BÉKALENCSE.

Azt ugyan pedig ki tiltja meg a békalencsének, hogy emberre is ráakódják, ha úgy hozza a helyzet, meg a széljárás.

Mármost ez egy halk és vidéki és zöld sorozat lesz, heti egyszer, kedden, ha minden igaz, honnét elkényszerültek a belgák.

Zöld sorozat lesz, mert kedvesek nekünk ezek a hattyúk. Hogyis mondjam, én zöld hattyú, te zöld hattyú, ő zöld hattyú, mi zöld hattyú, etcetera.

Vidéki sorozat lesz, és ettől félni nem kell, mert csak a jó Isten fővárosi ebben a földi világban.

Halk sorozat lesz, mert túl sok a hangos beszéd mostanság.

Beszélni azonban mégiscsak úgy illenék, ha már a szavaiból él az ember, hogy lássék közben egy kicsit a szív is. Kilássék a mondat mögül valami tartózkodó vöröske. De csak ahogy dobog, alig-alig észrevehetően. Mert ha valaki nagyon mutogatja a szívét, az olyan szeretet, melynek szörnyeteg ölelésében összeroppan a másik. Különösebb apelláta nélkül döglük bele. Míg végül a hangos szavú embertárs, író-társ, polgártárs, miegymástárs - Mondd, ő minek nevezzelek? - már csak egy halottat, egy tetemet, egy dögöt ölelget. S akit pedig anyira szeretett: témát, hitet és nemzetet, ott rohad és bűzlük a karjai között. Hát így léssen dögszagú az ordibáló, kiabáló magyar ember.

Szóval csitt, halkabban kissé, véreim.

Az első zöld hattyú tehát: az lesz a szép, ha újra csak suttog, csak zeng finoman bele a nagyvilágba, mindaz ami volt, van, és lesz magyar.

Dawson & Co.

Új film

Kolumbusz – a felfedező

Főszereplők: Marlon Brando, Tom Selleck, George Corraface, Rachel Ward
Rendezte: John Glen

A Kolumbusz – a felfedező című amerikai film szegedi bemutatója legalább annyira kalandosnak mutatkozott, mint maga a film, de várhatóan a forgalmazás XX. századi nehézségeiről nem készül film. A monumentálisnak számító produkció forgatását „már” az év elején megkezdték, s a nyár közepén fejezték be az utolsó munkálatokat, ami talán kicsit menti a Mokép-et, hogy nem készült el beharangozott időre a kópiákkal.

A vártnál mégis sokkal kisebb érdeklődés mutatkozik

a történelmi kalandfilm iránt. A történelemből, vagy a kalandokból van elege a nézőknek? Netán úgy vélik, hogy amit tudni kell Amerika felfedezéséről, azt már tudják, és nem akarnak egy újabb változatot? A választ ki-ki adja meg magának. Pedig a film készítői mindent (ez persze nyilván túlzásnak hangzik) megtettek, hogy sikerfilmet futtassanak a vászonra: a film stáblistáján, és az általam elérhető összes segédanyagon Marlon Brando neve vezet a csapatot, holott ő pusztán egy jelentékeny mellékszereplő. Aztán kullog csak a főszereplő, a Kolumbuszt alakító, de csöppet sem ismeretlen, köz-

kedvelt Tom Selleck. A nevek nem mindig visznek el egy filmet, ahogyan, úgy látszik, ezt sem. Pedig: az utóbbi hónapok filmbemutatói közül mindenképpen kiemelkedik. Gondolom, a történet ismeretében inkább a film minőségén érdemes rágódní – per-sze nem két pófára.

A hajóút viszontagságos előkészületeit remek, gyors, igazi, precíz kalandfilmre jellemzően oldja meg John Glen rendező: mindig annyit látunk az egyes epizódokból, amennyiből kitalálhatjuk az elő-zményt. Tehát pereg a film, és még ha tudjuk is, mi várható, a feszültség egyenletesen szinten marad. A hajóút dilemmái, a lázadások elfojtása viszont, mintha elültetné bennünk az unalmat, a hitelesség iránti kételkedést. A hajó csak ring az unalom vizein, s mikor végre föld kerül a hajósok talpa alá, valahogy kicsit csalódhatunk: ilyen egy fölfedezés?

Annyit azonban mindenké-pen megér a film, hogy egy újabb emlékdarabbal egészítse ki a Kolumbusz-képet.

PODMANICZKY SZILÁRD

BÉKÉSI IMRE